

Besprekingsverslag: NAM putten voor de energietransitie?

Datum: 12 juni 2024

Aanwezig:

- Jeroen Huizing (Wethouder Gemeente Coevorden)
- Gerda Kos (Programmamanager duurzaamheid Gemeente Coevorden)
- Jacob Spiegelaar (Projectleider NAM)
- Roel Fleurke (Secretaris Energiecoöperatie Klencker Energie U.A. io)
- Jan Keijzer (Bestuurslid Energiecoöperatie Klencker Energie U.A. io)

Te bespreken onderwerp:

Niet alleen in de omgeving van Coevorden maar ook elders in de provincie en er buiten, liggen of komen gasputten van de NAM vrij die niet meer in productie zijn. In principe zijn dit ideale geothermische (aardwarmte) bronnen, die flink bij zouden kunnen dragen aan de energietransitie. Maar over de mogelijkheden ervan lopen de meningen sterk uiteen en zijn er diverse verhalen, aannamen en meningen over in omloop.

Verkenningen van het inzetten van deze gasputten voor warmtewinning leveren diverse (veronderstelde) tegenwerpingen op (zie hieronder). Tijd voor Klencker Energie om met de juiste verantwoordelijken hierover een gesprek te voeren, de feiten vast te leggen en de kansen op een aardwarmteproject in te schatten.

Dank aan de gemeente Coevorden voor het initiatief en de gastvrijheid. Dank ook aan de NAM, omdat ze een zeer terzakekundige projectleider hebben afgevaardigd, die open het gesprek aanging.

Over de genoemde tegenwerpingen wilden we de feitelijke situatie weten:

1. Het mag niet van de huidige wet- en regelgeving;

Dit is nonsens. O.a. voor Leeuwarden en Klazinaveen zijn licenties verstrekt. De Leeuwarder put is operationeel. Voor de put in Klazinaveen is 6 jaar geleden al een licentie afgegeven, maar tot op heden is de aardwarmteinstallatie niet gerealiseerd. In principe loopt de licentie dit jaar af.

Op www.nlog.nl is detail-informatie te vinden over de winning van olie, gas en aardwarmte in Nederland.

2. Het is technisch vrijwel onmogelijk om een oude gasput gereed te maken voor warmtewinning;

Dit is ook nonsens. Het kost alleen veel geld. Voor het winnen van aardwarmte zijn twee putten nodig die redelijk dicht bij elkaar liggen. Een put voor het oppompen en een voor het omlaagpompen van het gebruikte grondwater. Het boren van twee nieuwe putten naast elkaar (zgn "doublet") kost ca. 50 miljoen €. Het boren van één extra put naast een gasput kost ca. 20 miljoen €. Daarnaast moet de gasput worden aangepast omdat niet op 3.000 mtr (de diepte van de put) maar op ca. 1.500 mtr een watervoerende laag gebruikt moet worden. De kosten hiervan lopen ook in de miljoenen.

3. De NAM wenst vast niet mee te werken op grond van een vermoeden dat de putten gereserveerd worden voor opslag van vervuild water voor oliewinning bij Schoonebeek;

4. De NAM wenst vast niet mee te werken omdat ze zo strategisch de medewerking van de gemeente Coevorden later kunnen afdwingen om steun te verkrijgen voor vuilwateropslag in de regio Schoonebeek;

De punten 3 en 4 zijn niet meer aan de orde. De NAM heeft recent formeel de beslissing genomen in de gemeente Coevorden en omgeving géén afvalwater in oude gasputten te dumpen. De vergunningaanvraag is paginagroot recent in de Coevorder Courant gepubliceerd.

Daarnaast spelen bij de NAM een aantal aspecten die vaak over het hoofd worden gezien.

De NAM houdt zich op geen enkele manier bezig met geothermie (aardwarmte) en zal zich daar ook niet mee bezig gaan houden. De NAM houdt zich uitsluitend bezig met olie en gas. Dat wil niet zeggen dat de NAM zal tegenwerken of energie-initiatieven van energie-coöperaties zal frustreren. Integendeel; er valt over van alles te praten. Maar de NAM investeert op geen enkele manier in aardwarmteonderzoek of realisatie van aardwarmteprojecten.

Verder is de NAM in Oosterhesselen (zoals op meerdere plaatsen) geen grondeigenaar, maar heeft een langdurig gebruiksrecht voor een bepaalde activiteit. Wanneer de activiteit anders wordt moet de grondeigenaar toestemming geven. Het is maar de vraag of die dat doet.

Geothermie is een business onderdeel van Shell (grootaandeelhouder van de NAM). Shell heeft in Nederland een grootschalig screening (ca. 1.000 locaties) naar potentiële geothermische bronnen gedaan. Op een paar locaties zou onder bepaalde omstandigheden mogelijk rendabel aardwarmte gewonnen kunnen worden. Drenthe hoort daar zeker niet bij. Drenthe ligt ongunstig voor aardwarmte (zie de diepe warmtekaart van Nederland). Coevorden en omgeving zijn niet de ideale locatie.

Een extra complicerende factor in de omgeving van Coevorden is de aanwezigheid van zout in de bodem. Bij het rondpompen van het grondwater neemt dit zout op, wat in de pijpen wordt afgezet (scaling). Het van tijd tot tijd verwijderen van de scaling om verstopping te voorkomen wordt met agressieve chemicaliën gedaan, dat onderbreekt het proces (inkomstenderving) en het is duur.

5. Het is economisch niet rendabel om de te winnen warmte via een warmtenet te leveren aan de dorpen Oosterhesselen, Gees en Zwinderen.

Ook voor een energie-coöperatie, die waarschijnlijk een lagere rentabiliteit en een veel langere terugverdientijd accepteert, zal het helaas lastig zijn een sluitende business case te krijgen.

Daarnaast is het aanleggen van een warmtenet in een rurale omgeving een kostbare aangelegenheid en door de relatief grote warmteverliezen als gevolg van de grote afstanden staat de rentabiliteit extra onder druk. De gemeente Coevorden heeft bijvoorbeeld groen gas in overvloed en zal daarvan, zeker als overgangssysteem in de energietransitie, zoveel mogelijk gebruik willen maken. Een lokaal warmtenet is dan niet aan de orde.

Conclusie:

Aan de hand van deze feitelijke en heldere informatie is het aan Klencker Energie hun positie met betrekking tot een aardwarmteproject te bepalen. We moeten ons daarnaast ook realiseren dat het vergunningentraject een zeer bureaucratisch gebeuren is waar gemakkelijk meerdere jaren mee gemoeid zijn. In die periode kan veel veranderen.

De NAM heeft voorlopig de handen vol aan het sluiten van het gasveld Slochteren. Het is hun verwachting dat ze niet op korte termijn de gaswinningslocaties Oosterhesselen 1 en 2 zullen opruimen. We hebben dus nog even de tijd om de ontwikkelingen te monitoren en wellicht in de tussentijd stapsgewijs iets meer onderzoek te initiëren naar de potentie van aardwarmte rond de gaswinningsputten dan de hiervoor genoemde screening van Shell.

Klencker Energie U.A.io

Jan Keijzer

Roel Fleurke